

ENCARA SOBRE EL LLOAR

Ramon AMIGÓ i ANGLÈS

En aquest *Butlletí* de la nostra Societat, Pere Balañà Abadia ha dedicat dos articles (xx, 1985, i lxxiv, 1998) a defensar que el Lloar, el nom d'una població prioratina, procedeix de l'àrab AW^cÀR o *al-wà'r*. Ha estat el primer a proposar aquesta procedència. Altres autors, com el DCVB i l'*Onomasticon Cataloniae*, havien pensat en un col·lectiu de *llosa*, amb caiguda de la -s- intervocàlica, com en el cas de ro[s]jella, Ca[s]jelles, Pere[s]ja, ro[s]jada, etc. I encara hi ha Jaume Sabaté, que ha pensat en el verb *lloar* 'fer lloança', una possibilitat força inversemblant si tenim present que no es dona mai el cas que un lloc prengui nom d'una idea abstracta. Per altra banda, que el Lloar es pugui relacionar amb «el Llobar» només s'explica per una mala lectura de «Llohar», amb confusió de la -h-, inadequadament posada amb la intenció d'evitar la formació d'un suposadament possible diftong, per una -b-, una desviació interpretativa fàcil d'imaginar si l'escrivà va tancar poc o molt la part baixa de la -h- i si el lector no hi va caure, o es va deixar arrossegar per una idea de llops, o per la proximitat de Gratallops.

Això ja ho vaig comentar en un llibre publicat el 1989 amb el nom de *Sobre inventaris de noms de lloc. Introducció metodològica* (Edicions del Centre de Lectura, Reus). Després, n'he tornat a parlar en un treball titulat *Llenguatge endins. Un recorregut històric pels noms de lloc*. (xvi premi d'investigació Antoni Pedrol Rius) (Edicions del Centre de Lectura, Reus, 2000), i n'he tornat a parlar (p. 211-212) perquè al terme d'Ulldemolins, el Ramon Pere i jo mateix vam trobar documents del segle XVI i del XVII que parlen del Loar i del Lloar, sempre amb l'article definit al davant. En totes les ocasions, la paraula surt acompanyada de la paraula *costa*: «La Costa [...] al Loar», «La quosta del Loar», «La Costa del Loar» i «la Costa del Lloar».

Designava un sector de territori del terme d'Ulldemolins, cap al riu de Vilanova, que és una zona amb vessants bastant desnivellats. Sembla que es tractava d'una partida de terra (tot i que en cap dels cinc casos observats no hem vist que es parlés de partida) un fragment de la qual era la Costa. En aquell terme, hi ha diversos punts coneguts per la Costa i la Costeta, i segurament que una de les Costes era cognomenada del Lloar per distingir-la de les altres. Ara no en parla ningú i l'últim paper on vam veure el nom escrit era de l'any 1611.

Fa l'efecte que hi havia tautologia entre Costa i Lloar. I això reforça la interpretació inicial [1985] de Pere Balañà, quan afirmava que «AW^cÀR, que pot ésser indistintament singular o plural, i que significa "COSTER" o "COSTERS"». El 1998, matisa una mica aquest significat i s'inclina cap a un valor de «aspror», potser «les fraus» o «les afracus», no amb el significat de 'congost', sinó amb el de 'indrets que ofereixen notables dificultats de pas', que es pot resumir amb 'les aspereses'. Tanmateix, partint dels documents cinc i siscentistes d'Ulldemolins, ens inclinàrem pels «Costers» —que fan «Costa»— proposats per Balañà el 1985.

En vaig tornar a parlar, de passada, a *Introducció a la recerca en toponímia i antroponímia* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1999, p. 93).

Hi puc afegir, per acabar, que la població del Lloar és a una distància de només cap a 19 km en línia recta al SO de la vila d'Ulldemolins i que totes dues poblacions formen part de la comarca administrativa del Priorat, vull dir que ni l'una ni l'altra no pertanyien al Priorat històric.